

KRAKOWSKA SPÓŁNOTA

Warszawa - Kraków, dnia 21 maja 1933 r.

№ 10

PISEMKO SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW OKRĘGU KRAKOWSKIEGO

Spółdzielnie okręgu krakowskiego w roku 1932

Do okręgu krakowskiego należy obecnie 17 spółdzielni spożywców, 3 spółdzielnie nauczycielskie, 3 spółdzielnie wytwórców, 3 spółdzielnie wzajemnej pomocy i jedna kredytowa, razem 27 spółdzielni. Ze spółdzielni tych 22 leży na terenie województwa krakowskiego, 2 — lwowskiego, 3 — kieleckiego.

Zwartą grupę organizacyjną, o jednolitych celach, związaną ściśle ze Związkiem Spółdzielni Spożywców, jako centralą gospodarczą, stanowią jedynie spółdzielnie spożywców, pracujące na terenie całego okręgu w mniej więcej zbliżonych do siebie warunkach.

Ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na omówienie stanu organizacyjnego i gospodarczego spół-

dzielni wszystkich typów, dlatego też zajmiemy się wyłącznie spółdzielniami spożywców, tworzącymi podstawę działalności gospodarczej Oddziału Związku w Krakowie.

Na ogólną liczbę 17 spółdzielni spożywców w okręgu krakowskim, 11 spółdzielni zamknęło bilans za rok 1932 nadwyżkami, w łącznej kwocie 52.345.— zł., 6 spółdzielni wykazało straty, wynoszące ogółem 25.074.— zł. Pod względem wyników operacyjnych bilans zbiorowy okręgu za rok 1932 przedstawia się lepiej, aniżeli w roku 1931, w którym przy nadwyżce 52.755.— zł., straty wynosiły 32.297.— zł.

Bilans zbiorowy spółdzielni spożywców okręgu krakowskiego

STAN CZYNNY

STAN BIERNY

	1931	%	1932	%		1931	%	1932	%
Kasa	37.005	3,2	36.058	3,3	Udziały	130.410	11,3	141.885	13,1
Towary	347.557	30,1	265.117	24,4	Fundusze społęcz.	259.593	22,5	254.889	23,4
Nieruchomości . .	277.198	23,0	287.755	26,5	Wkłady oszczędn.	85.602	7,4	49.532	4,5
Ruchomości . . .	72.461	6,2	74.695	6,9	Wekse własne . .	124.765	10,8	101.630	9,4
Dłużnicy za towary	258.663	22,4	258.664	23,9	Różni wierzyciele	502.528	43,4	484.172	44,7
Różni dłużnicy . .	130.405	12,1	137.090	12,7	Nadwyżka	52.755	4,6	52.345	4,9
Straty	32.364	3,0	25.074	2,3					
	1.155.653	100,0	1.084.453	100,0		1.155.653	100,0	1.084.453	100,0

Rachunek Strat i Nadwyżek

	1931	%	1932	%		1931	%	1932	%
Koszty handlowe .	373.670	80,4	338.606	79,9	Nadwyżka na towarach	380.847	82,0	350.648	82,7
Umorzenia	14.991	3,2	16.580	4,0	Nadwyżka na produkcji	12.850	2,8	15.732	3,7
Różne straty . . .	20.661	4,5	11.018	2,6	Inne dochody . . .	38.540	8,3	32.380	7,7
Straty na dłużnikach	2.457	0,5	5.285	1,2	Strata	32.297	6,9	25.074	5,9
Czysta nadwyżka .	52.755	11,4	52.345	12,3					
	464.534	100,0	423.834	100,0		464.534	100,0	423.834	100,0

Kto rządzi światem?

Jest rzeczą powszechnie znaną, że jeśli chodzi o rządy, ostatnie słowo mają w tej sprawie bogaci. Z ich to zdaniem liczą się przede wszystkim sejmy i ministrowie, oni bowiem dostarczają państwu pieniędzy, otwierają lub zamykają fabryki, posiadają ogromne wpływy w kraju i zagranicą. Oni tworzą partje polityczne, opłacają ich funkcjonariuszy i agitatorów, skupiają w swoich rękach prasę, a przez nią wpływają na opinię publiczną. Aż nadto często kupują sumienia ludzkie, albo przynajmniej zmuszają ludzi do milczenia postrachem utraty chleba. Wywołują czasem, jeśli im to dla ich interesów potrzebne, rewolucje i wojny, które potem wyzyskują dla swojej korzyści. Co najważniejsza, wyznaczają płace za robotę i ceny wszystkich towarów, wywołują drożyznę i nędzę, bogacą się sami nadmiernie.

I dlatego nawet ludzie, którzy od nich nie zależą bezpośrednio i niczego od nich nie potrzebują, kłaniają im się nisko, składając hołd potędze. Gdyby wszyscy ludzie tak robili, świat byłby całkiem w rękach kilku czy kilkunastu największych bogaczy, którzy narzucaliby swoją wolę zarówno biednym pracownikom, jak pomniejszym bogaczom. Twarde byłyby to rządy.

Ale jest, na szczęście, pewna odmiana ludzi, którzy nie chcą być poddanymi bogaczy. To są ci, którzy nie dbają o bogactwo, nie widzą szczęścia w posiadaniu największej ilości pieniędzy, nie sprzedają swoich przekonań. Chcą żyć czysto, choćby niekoniecznie wygodnie. Nie dadzą się przekupić ani zastraszyć. Cierpią, kiedy trzeba cierpieć, giną, jeśli się nie da zwyciężyć. Ileż razy w dziejach świata widziano takich wyznawców prawdy, jak ginęli na stosach, na

szubienicach, na dalekiem wygnaniu. Nie oszczędzano im żadnej krzywdy, żadnego cierpienia, żadnej zniewagi, nic bowiem łatwiejszego, mając pieniądze, jak znaleźć przedajnych łotrów, którzy tamtych czy- stych ochlapią błotem.

Ale prawda nie da się ani złamać, ani największą nawet górą przysypać. Ludzie często giną, ale idee zwyciężają. Tak zwyciężyło, urągając wszystkim ówczesnym potęgom, chrześcijaństwo, tak zwycięża spółdzielczość, której pierwsze początki powitano ze strony możnych i uczonych tego świata z lekceważeniem i niewiarą.

Nie każdy rodzi się bohaterem, nie każdy chce ginąć. Ale nieraz nie chodzi nawet o bohaterstwo, wystarczy poprostu, żeby ludzie nie płaszcyli się przed bogactwem, które rządzi, nie marzyli o niem, nie brzydzili się swoim ubóstwem.

Oczywiście, do ubóstwa nie potrzeba nikogo namawiać — dość go się rodzi bez żadnej namowy. Szczególniej dzisiaj, w okresie szalejącego bezrobocia byłoby krwawem szyderstwem zalecać ludziom ubóstwo. Wystarczy, jeżeli ludzie ubodzy nie będą niepotrzebnie schylali karku przed bogactwem; są najczęściej lepsi od bogaczy, bo nie brudzili sobie rąk zbieraniem majątku niezawsze godziwymi środkami. Mają takie same prawo do głosu i do rządów. Jeżeli bronią ideałów sprawiedliwości i dobrobytu powszechnego, mają większe od tamtych prawa. Niegodnem byłoby z ich strony marzyć o tem, aby chyłkiem przebiec na tamtą stronę, opuszczając swoich towarzyszy, łącząc się dla pozio- mego użycia z tymi, którzy dziś rządzą.

T-t

Nieźłomni spółdzielcy

Ludzie, nie wnikający w istotę kooperacji, a ceniący ją tylko o tyle, o ile daje świadczenia materialne w postaci zwrotów od zakupów, nie potrafią, jak się to mówi, „przyłgnąć sercem” do spółdzielni, a zastanawianie się nad spółdzielczością wogóle uważają za rzecz nudną i niepotrzebną.

Ci jednak, którzy mieli zdolność powiązania odruchów swego serca i ideałów

swojej duszy z dążeniami spółdzielni, zmierzającymi do zbratania ludzi przy podziale codziennego chleba, do wyplenienia krzywdy i nieuczciwości w stosunkach gospodarczych, pozostają wierni spółdzielczości nie tylko do śmierci, ale nawet po przekroczeniu granicy Niewiadomego.

Takich nieźłomnych spółdzielców jest u nas, w Polsce, dużo. Na żyjących, oczy-

wiście, wskazać nie możemy. Ale zmarli winni być przez nas uczczeni należycie.

Mamy do zanotowania śmierć dwóch ludzi, którzy życie swoje związali z ruchem spółdzielczym.

Jednym z nich był Augustyn Botor, zmarły przed kilku miesiącami w Katowicach. Niegdyś buchalter Spółdzielni „Zjednoczenie” na Śląsku Górnym, nie mógł przeboleć upadku tej organizacji. To też, kiedy w rok później powstał w Katowicach Związek Kooperatystów Śląskich, ś. p. Botor ofiarował swoje oszczędności na cele, związane z rozbudową ruchu spółdzielczego. Do dziś dnia kilka spółdzielni śląskich użytkuje pieniądze, pożyczone im przy założeniu z funduszów ofiarowanych przez Zmarłego.

Drugim był Teodor Kluczka, kierownik Spółdzielni Kolejowej w Krakowie, zmar-

ły w kwietniu r. b. Kto go znał, kto go widział przy pracy, ten wie, że innego celu życia, innych myśli nad spółdzielczość ten starszy, 60-letni mężczyzna, nie miał. Gdy umierał, a umierał w wielkich cierpieniach, z ogromnym żalem i trwogą o losy swojej spółdzielni, wyraził jedyne życzenie, aby trumna, kryjąca jego zwłoki, owinięta była tęczowym sztandarem. Życzeniu temu uczyniono zadość.

Czyż przykłady powyższe nie świadczą najdobitniej, że spółdzielczość, to nietylko sklepy czy wytwórnie, lecz spółdzielczość — to także wielki ideał, program życiowy ludzi szlachetnych.

Przykłady powyższe powinny być zapewnieniem, że kiedy spółdzielczość staje się osnową życia ludzi, nie zmożą jej przeciwności, choćby najgroźniejsze.

J. D-ko

Nasze święto

W dniu 11 czerwca obchodzić będziemy nasze święto — Dzień Spółdzielczości.

Musimy zdać sobie sprawę, że ten Dzień Spółdzielczości poświęcony został na całym świecie wspólnej sprawie, która dotyczy wszystkich bez wyjątku ludzi pracy — bez różnicy wyznań, narodowości, przekonań politycznych, stanowiska społecznego. Nam to święto jest potrzebne, po to, by ludziom, gnębionym kryzysem a co za tem idzie, bezbrzeżną nędzą — wskazać drogę ratunku. Tę drogę widzimy we wspólnym wysiłku w organizacjach spółdzielni spożywców.

Obecnie nasze Święto — Dzień Spółdzielczości ma do spełnienia następujące dwa zadania:

1. swym uroczystym nastrojem podziać na psychikę mas — wyrwać je z biernej martwoty, która szczególnie obecnie jest ogólnym katastrofalnym przejawem;
2. zainteresować masy, stojące poza ruchem spółdzielczym, słowem — zwiększyć liczebnie nasze szeregi.

Tęgo zadania nie spełnią najlepsi organizatorzy, tutaj powinna być współpraca ogółu członków.

Musimy całe swoje otoczenie tak przygotować, by wzięło udział w naszej uroczystości.

Jak wielkie znaczenie posiada takie osobiste i wcześniejsze przygotowanie, potwierdza nam przykład.

Spotykają się dwie znajome — jedna z nich wraca z dorocznego Walnego Zgromadzenia spółdzielni, więc mówi:

— Ach! jaka szkoda, że pani nie była na tem zebraniu, tak wiele się dowiedziałam o spółdzielni, tyle ciekawych rzeczy usłyszałam.

A na to druga: Poco miałam iść, jak mam pieniądze, to i u Żyda dostanę towarów.

— Tak, ale tam nietylko o tem, gdzie mamy kupować, mówiono. Ciekawie mówiono o wielu innych rzeczach.

I ta rozmowa podziałała.

Wobec zbliżającego się Święta Spółdzielczości każdy z nas od zaraz na swój sposób w miarę sił i możliwości powinien się do niego przygotować. Do świąt tradycyjnych innych przygotowujemy się zawczasu — zastosujmy ten zwyczaj (ma się rozumieć w innej formie) i do tego święta, a niewątpliwie wypadnie ono okazale. Nie ulega wątpliwości, że rozmowami na ten temat powiększymy nasze szeregi. W ten sposób przyczynimy się bezpośrednio do jak najlepszych rezultatów, jakie chcemy osiągnąć — urządzając obchód „Dnia Spółdzielczości”.

J. Sochacka

Stan organizacyjny Spółdzielni Spożywców okręgu krakowskiego

L. p.	Miejscowość i nazwa spółdzielni	Stan członków		z końcem roku	Walnych Zgromadzeń posiedzeń Rady Nadzorczej	sklepów	pracowników	Obroty w złotych		Zmiany do r. 1931		Stosunek % do obrotu					% zakupów w Związku		Kredyty towarowe			
		na początku roku	w ciągu roku					1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932			
1	Andrychów-Ludowa — S. S.	290	2	679	1	6	1	210972	126861	60	—	8,9	9,6	9,6	10,2	36,5	37,0	11441	13562			
2	Bochnia — R. S. S.	312	3	311	1	14	1	48500	46040	95	60,0	63,0	9,9	9,9	9,1	68,0	66,0	3113	3454			
3	Chrzanów — R. S. S.	1289	9	922	1	4	8	380700	317961	83	41,1	95,2	11,4	11,6	11,2	12,2	16,8	26977	26190			
4	Chrzanów — S. S. Prac. Fabloku	164	6	153	4	11	2	259297	198520	76	76,0	75,0	9,1	9,8	8,0	8,1	17,0	8864	8546			
5	Glinnik Mariamp. S. S. „Napród”	204	17	203	1	8	1	220942	223899	101	57,4	47,0	10,8	9,0	6,0	5,3	14,2	17410	19692			
6	Igołomia S. S. „Zgoda”	59	—	59	1	6	1	29939	13279	48	—	—	10,8	6,8	7,7	17,4	52,0	62,5	1704	1771		
7	Iwontez Sp. Sp. „Jedność”	278	49	312	2	6	3	135916	147796	108	54,8	75,1	11,7	10,6	6,7	5,9	14,0	29,0	9375	5675		
8	Jasło — Sklep Mieszcz. „Zgoda”	52	5	50	2	6	1	33226	26859	81	—	—	12,4	12,5	10,5	14,8	—	4,0	4621	4680		
9	Kobierzyn — S. S. Prac. Zakł. Umysłowych	64	1	64	1	3	1	56716	47023	83	—	—	10,0	4,0	4,0	5,3	15,0	16,0	4368	3600		
10	Kraków — Sp. Zw. Prac. Kolej.	3387	6	3374	1	6	17	1114356	922730	83	80,8	—	11,1	11,5	14,1	14,8	33,0	35,4	91707	85794		
11	Limanowa — S. S. „Jedność”	201	18	213	1	6	2	76508	87308	114	70,0	68,4	11,9	11,5	9,6	9,5	32,0	42,7	13534	15201		
12	Kanclerz — Sp. Sp. „Robotnik”	155	1	149	1	9	2	56262	48244	86	60,0	88,2	10,0	9,2	10,5	10,5	18,0	9,2	7313	6878		
13	Mielec — Sp. Prac. Państw.	85	2	87	1	—	1	68154	61215	89	60,0	—	10,2	9,9	9,8	9,2	43,0	47,8	5155	4576		
14	Nowy Sącz — Sp. Kul. „Samopomoc”	798	35	824	1	11	8	1001532	975552	97	82,1	77,7	9,4	10,1	7,8	7,4	32,6	34,0	91445	87003		
15	Nowy Sącz — Sp. Sp. „Robotnik”	130	8	134	1	11	1	88611	89066	100	—	75,8	9,1	9,6	9,1	8,8	4,5	6,7	9734	8926		
16	Sędziszowa — Sp. Sp. „Promyk”	57	12	67	1	10	1	53220	48353	91	27,4	29,2	12,5	13,3	9,3	6,8	22,0	13,1	655	441		
17	Wawrzeńczyce — S. S. „Nasz Sklep”	70	43	112	3	14	3	16133	44024	272	—	68,2	11,5	11,9	8,7	10,4	39,2	45,6	—	—		
		7595	217	499	7313	—	—	51	128	3851044	3424730	89	10,0	—	10,0	10,3	9,7	9,9	27,6	33,2	307410	295889

Bilans zbiorowy wykazuje również pewną poprawę stanu finansowego spółdzielni pod względem stosunku kapitałów własnych do obcych. Z końcem roku 1931 kapitały własne spółdzielni łącznie z wypracowaniami nadwyżkami stanowiły 38,4%, z końcem roku 1932 — 41,4% sumy bilansowej.

Znacznie gorzej przedstawia się bilans płatniczy. Aktywa płynne, które w roku 1931 stanowiły 33,3% sumy bilansowej, w r. 1932 zmniejszyły się do 27,7%, wzrosły natomiast wszystkie składniki majątkowe częściowo lub całkowicie unieruchomione.

Spłata zobowiązań odbywa się wyłącznie kosztem aktywów płynnych.

Z końcem roku	1931	1932
zobowiązania spółdzielni okręgu wynosiły	zł. 712.895	635.334
pokrycie w aktywach płynnych	„ 384.562	301.175
niedobór bilansu płatniczego wynosił zatem	zł. 328.333	334.159

Niedobór ten jest w znacznej mierze wynikiem silnie zakorzenionych na terenie Małopolski kredytów sklepowych, które w spółdzielniach okręgu krakowskiego unieruchamiają około 60% kapitałów własnych spółdzielni, a 24% ogólnych środków obrotowych. Nie mniejszy wpływ na kształtowanie się bilansu płatniczego mają poczynione w okresie dobrej konjunktury inwestycje, które stanowią 26,5% sumy bilansowej. Jakkolwiek w wielu spółdzielniach wartość rynkowa posiadanych przez nie ruchomości jest znacznie wyższa od wartości bilansowej, to jednak nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do kapitałów własnych sumy, uwięzione w nieruchomościach, ciążyą na całej gospodarce i uniemożliwiają prowadzenie racjonalnej polityki zakupowej, w wielu wypadkach są przyczyną poważnych strat.

Stan organizacyjny spółdzielni okręgu nie wykazuje większych zmian.

Zmniejszenie się liczby członków przypisać należy uporządkowaniu rejestru w Rob. Spółdzielni Spożywców w Chranowie, która wykreśliła 376 członków nieczynnych. Przyrost członków wykazuje 7 spółdzielni, pracujących z nadwyżkami.

Z działalności R. S. S. „Jedność“ w Limanowej

W dniu 23 marca b. r. odbyło się Walne Zgromadzenie członków R. S. S. „Jedność“ w Limanowej. Sprawozdanie z działalności gospodarczej i organizacyjnej za rok 1932 złożył członek Zarządu, ob. Łysek Jan.

W roku sprawozdawczym spółdzielnia uruchomiła drugi sklep spożywczy w budynku Domu Rolniczego w Sowlinach. Obroty wzrosły z 76.570 zł. w r. 1931 do 87.313 zł. w r. 1932.

Na początku roku sprawozdawczego należało do spółdzielni 201 członków, w ciągu roku przybyło 18, ubyło 5, stan z końcem roku 213 członków. Fundusz udziałowy wynosi 2.953,67 zł., fundusz społeczny 5.489,76 zł., wkłady oszczędnościowe 14.653,57 zł. Przeciętna kalkulacja na towarach wynosiła 12,5% (w roku 1931 — 12,8%), koszty handlowe 9,5% (w r. 1931 — 9,6%), zakupy w Związku wzrosły z 32% na 43%, i to prawie wyłącznie dzięki zwiększonym obrotom artykułami produkcji związkowej „Społem“. Bilans roczny

Spółdzielnie spożywców okręgu krakowskiego prowadziły w roku ubiegłym 50 sklepów spożywczych, 1 sklep galanterijny, 3 piekarnie i jedną masarnię. Zatrudniały ogółem 128 pracowników.

W porównaniu z rokiem 1931 — 5 spółdzielni wykazało wzrost obrotów od 1 — 172%, 12 spółdzielni spadek obrotów od 3% — 40%. Ogólny obrót spółdzielni zmniejszył się o 11,1%.

Przeciętna nadwyżka brutto na towarach wynosi 10,3%, przy kosztach handlowych 9,9%. W porównaniu z rokiem poprzednim nadwyżka brutto zwiększyła się o 0,3%, koszty handlowe o 0,2%. Tak nadwyżka na towarach, jak i koszty handlowe są ponad 1% wyższe od przeciętnych, wykazanych przez ogólną statystykę spółdzielni związkowych.

Zakupy członkowskie wahają się od 29,2% do 95,2%. W roku ubiegłym 5 spółdzielni w okręgu nie prowadziło zupełnie kontroli zakupów członkowskich.

Zakupy spółdzielni w Związku wynoszą od 4% do 66%. Przeciętnie 33,2% ogólnego zapotrzebowania pokrywały spółdzielnie przez Oddział Związku w Krakowie, podczas gdy w roku 1931 zakupy w Związku wynosiły 27,6%.

Najstabszą stroną naszych spółdzielni są kredyty sklepowe. Według stanu z dnia 31 grudnia 1932 roku, należności 17 spółdzielni od odbiorców z tytułu udzielonych kredytów wynosiły 295.889 zł. W porównaniu ze stanem z roku poprzedniego zmniejszyły się one o 3,7%. Kredyty sklepowe przewyższają dwukrotnie sumę wpłaconych przez członków udziałów i w większości spółdzielni przyjmowane są do bilansu w pełnej wartości. Na dłużników sklepowych przewidywać należy w najbliższej przyszłości poważne straty. Straty te niewątpliwie pociągną za sobą upadek tych spółdzielni, które, mimo przestróg ze strony Związku i uchwał konferencji okręgowych, nie podjęły dotychczas zdecydowanej walki z kredytem konsumcyjnym i nie przystąpiły do egzekwowania zaległości od dłużników.

Michał Ziemiański

zamknięto nadwyżką w wysokości 1.452,17 zł., z której to kwoty wypłacono 7% dywidendy od udziałów, 1% zwrotów od zakupów kredytowych i 2% od towarów, zakupionych za gotówkę. Resztę, w wysokości 556,64 zł., przelano do funduszu społecznego, zwiększając go w ten sposób do kwoty 6.046,40 zł.

Staraniem Zarządu zorganizowano w roku 1932 Koło Czynnych Kooperatystek oraz Komitet Opiekuńczy dla sklepu drugiego, złożony z członków spółdzielni.

Na Walnym Zgromadzeniu uchwalono zmianę statutu, zmniejszając dotychczasową, dodatkową odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni, do odpowiedzialności udziałami. Ponadto uchwalono utworzyć fundusz dla kredytujących członków, tak że kredyty będą w przyszłości w znacznej mierze zabezpieczone.

Dokończenie na str. 8

PORADY DLA GOSPODYŃ

Jeszcze o przetworach mlecznych

Rozpatrzmy różne przetwory mleczne.

Zsiadłe mleko, kefir jest jednym z najcenniejszych dla zdrowia nawet dla chorych (np. na reumatyzm, na otyłość, na zaparcie i t. d.)

Jak przygotowywać zsiadłe mleko w sposób higieniczny?

O ile mleko kupujemy z niewiadomego źródła „na miarę”, lepiej jest je przegotować, ostudzić. Wlać do czystej miseczki, zlekką wysmarowanej dobrą kwaśną śmietaną. Przykryć pergaminowym papierem z małymi otworkami — bardzo szczelnie, lub też specjalną, dostosowaną do miseczki pokrywką (z otworkami). Pozostawić mleko w cieple na 8 — 10 godzin, a potem przenieść w miejsce chłodne; zależnie od temperatury otoczenia mleko jest dobre po 1 do 3 dni. Podawać niezbyt zimne; dla osób z wrażliwym żołądkiem dodawać nieco soli lub cukru.

Zdrowym dzieciom i dorosłym podawać z kaszą gryczaną, ziemniakami lub grochem przetartym.

Maślanka podobne ma działanie do zsiadłego mleka; jest środkiem silniej zwalczającym obstrukcję czyli zaparcie.

Serwatka jest bardzo dobrym leczniczym przetworem z mleka, szczególnie przy chorobach nerek, wątroby, obstrukcji i niektórych chorób jelit. Aby otrzymać serwatkę, trzeba precedzić zsiadłe mleko, lekko ogrzane, przez czyste płótno. Wypić około 1/2 szklanki co drugi dzień na pół godziny przed posiłkiem. Serwatkę można używać do zaprawiania zup: barszczu, ogórkowej

i innych, nieco zagrzać, nie dopuszczając do zagotowania.

Śmietanka świeża nie sterylizowana jest dobrym środkiem odżywczym, słodką śmietankę pół na pół z mlekiem stosujemy przy nadkwasowości żołądka. Służyć może jako dodatek do zup, (np. zupy z groszku zielonego, szpinaku i wielu innych) warzyw, słodkich potraw, kawy, herbaty.

Śmietana kwaśna dla zdrowych ma wielkie zastosowanie przy zaprawianiu jarzyn i zup, przyczem należy wymieszać śmietaną z potrawą i nie zagotowywać już potem. Śmietana kwaśna dodana do twarogu, do sałaty, różnych słodkich potraw, podwyższa znacznie ich wartość odżywczą.

Ser twaróg jest pożywnym pokarmem i może w diecie dziecka z powodzeniem zastępować mięso lub jaja.

Masło jest najbardziej wartościowym przetworem mleka. Im świeższe masło, tem jest pożyteczniejsze dla naszego organizmu. Szczególnie wartościowe jest masło od kwietnia do stycznia, ponieważ zawiera wiele witamin.

Do smażenia naogół masła lepiej nie używać, bo się łatwo pali, a przypalone masło jest szkodliwe. Dla osób zaś o wrażliwym przewodzie pokarmowym należy wogóle unikać potraw smażonych.

O ile potrawy smażymy na maśle, należy koniecznie dodać kilka kropel oliwy, unikniemy wtedy szybkiego zrumienienia się i przypalenia masła.

Spółdzielczy Kurs Letni dla młodzieży

Kurs ten urządzi Związek Młodzieży Spółdzielczej „Zew”. Odbędzie się w czasie od 18 czerwca do 1 lipca we wsi Święta Katarzyna u stóp t. zw. „Puszczy Jodłowej” w Górach Świętokrzyskich. Tematem kursów będzie praca spół-

dzielcza młodego pokolenia. Udział w Kursie, koszt mieszkania i wyżywienie wynosi 35 zł. Zgłoszenia należy przysyłać do „Zewu” ul. Nowogrodzka 21 w Warszawie.

W obronie spółdzielczości

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy wydał odezwę do spółdzielców całego świata. Odezwa stwierdza, że spółdzielczość jest dzisiaj wszędzie przedmiotem napaści zorganizowanego handlu prywatnego. Wobec tego odezwa wzywa wszystkich spożywców, aby wspierali spółdzielnie i zgodnie z zadowoleniem własnym wspierali także interesy ogółu. Odezwa tak się kończy:

„Spółdzielcy! Wielkie dzieło, któreście wybudowali i które jest rezultatem waszych ofiar dla ogółu, jest już w kilku państwach

zagrożone! *Brońcie swoich zdobyczy i swoich praw! Brońcie ich w interesie własnym i w interesie waszych rodzin i całej ludzkości*, tak aby ruch spółdzielczy wyszedł z dzisiejszego chaosu silny i potężny.

Dodać należy, że przed światową konferencją gospodarczą świata kapitalistycznego, która odbędzie się w czerwcu — Międzynarodowy Związek Spółdzielczy organizuje w Pradze w Czechosłowacji własną konferencję gospodarczą z udziałem przedstawicieli spółdzielczości wszystkich krajów.

Różne wiadomości

W poniedziałek, 8 maja r. b. Zgromadzenie Narodowe w Warszawie, czyli zespół posłów i senatorów, wybrało ponownie Prezydentem Rzeczypospolitej prof. Mościckiego. Stronnictwa opozycyjne w wyborach udziału nie brały. Obecny rząd p. Pryatora podał się do dymisji.

Polski lotnik, kapitan Skarżyński, rodem z Warty, na polskiej awionetce, konstrukcji słynnych inż. Wigury, Rogalskiego i Drzewieckiego, przeleciał z Warszawy do Afryki i stamtąd samotny przeleciał przez ocean Atlantycki do Ameryki Południowej. Lotem tym pobił rekord światowy długości lotu na samolocie podróźniczym, odnosząc dla Polski świetne zwycięstwo lotnicze. Przelot 3.600 kilometrów trwał 19 i pół godzin.

Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego na 10 przywódców Centrolewu, tak zwanych „więźniów brzeskich”.

Hitler popiera tylko drobnych sklepikarzy. W Niemczech wydano dekret zabraniający otwierania filij wielkich sklepów, a między innymi filij spółdzielni spożywców.

Hitler opanował siłą wszystkie związki zawodowe w Niemczech, zarówno socjalistyczne, jak i chrześcijańskie. Przywódców aresztowano, a personel zostawiono ten sam.

Polska Macierz Szkolna w roku ubiegłym ze zbiórki Daru Narodowego w dniu 3 maja zyskała 150.429 zł. W latach poprzednich wpływało dwukrotnie więcej. P. M. S. prowadzi 51 szkół powszechnych, 13 szkół średnich, 48 szkół zawodowych we wszystkich tych szkołach uczyło się 8445 młodzieży. Ponadto P.M.S. prowadziła 797 bibliotek z liczbą 434037 książek, z których korzystało 30905 czytelników.

W Polsce rozparcelowano w roku ubiegłym 69856 hektarów ziemi. Z obszaru tego użyto na utworzenie gospodarstw rolnych 29989 ha, na powiększenie istniejących 33850 ha, na utworzenie gospodarstw wzorowych i kolonij 1674 ha i na parcele budowlane 2568 ha.

24 — 25 maja w Warszawie odbędzie się święto lotnicze i zlot międzynarodowych rekordzistów-lotników. Na te dni z różnych miast naszej prowincji będą uruchomione specjalne tanie pociągi.

Pomimo przeprowadzonej w roku ubiegłym zniżki ceny cukru spożycie jego w kraju w okresie od września 1932 do 1 kwietnia 1933 w porównaniu z takim samym okresem poprzednim — spadło o 11,3 procent. Siła głodu jest coraz mocniejsza.

W Ameryce wybuchł strajk farmerów. Przedstawiciele 17 prowincji na ogólną ilość 48 uchwalili nie dostarczać na rynek zboża, żeby przez to wywołać wyższe ceny.

WYCIECZKI DO KIELC ZA ZNIŻONĄ OPŁATĄ KOLEJOWĄ

Tegoroczny Zjazd Związku Spółdzielni Spożywców odbędzie się w Kielcach w sobotę, dn. 27, i w niedzielę, dn. 28 maja r. b.

Ze względu na to, że Kielce są ośrodkiem produkcji spółdzielczej i że w czwartek, 25 maja, jest święto — mamy wrażenie, że Zjazdem mogą zainteresować się nie tylko delegaci, lecz i członkowie spółdzielni.

Zakłady Wytwórcze w Kielcach przyjmą serdecznie każdego, *kto tylko wykaże się zaświadczeniem, że jest pracownikiem, czy członkiem spółdzielni.*

Na dworcu kolejowym w Kielcach od piątku zrana dyżurować będzie stale, aż do niedzieli włącznie, delegacja Komitetu przyjęcia i wskazywać będzie adresy tanich noclegów, oraz miejsc wyżyczenia. Zwiedzenie zakładów i uczestnictwo w jeździe na prawach gościa zapewnione.

Przyjezdni goście będą korzystali z ulg kolejowych w drodze powrotnej na warunkach, jak delegaci, t. j. prawdopodobnie w wysokości 90%, czyli bilet powrotny kosztować będzie $\frac{3}{10}$ normalnego biletu.

Dokończenie ze str. 5

Szanowne Członkinie, wierzcie nam, jako tej władzy, którą same wybrałyście i uznajecie, że z próżnego i Salomon nie należy. Jeżeli w roku sprawozdawczym wypłaciłmy tytułem procentów od pożyczek zł. 1.464, a czysta nadwyżka wynosi zł. 1.452 zł., to jeżeli kupowałybyście za gotówkę, nadwyżka wynosiłaby zł. 2.916 i wtedy wypłaciłbyśmy dywidendę w wysokości 3%, a nie 1%, jak to zrobiono w tym roku.

Twierdzicie, że mężowie mało zarabiają, trzeba się kredytem ratować — odpowiedź: a co poczniecie w czasie redukcji? Stary dług zapłacić trzeba, nowego się nabierze, nie można dwóch rat płacić odrazu, ucieka się więc do tego sklepu, gdzie jeszcze zaległości niema.

Gospośniu! ty szafarko ogniska domowego, trzeba tak kalkulować, aby zjeść dosyta i niedrogo. Twoja w tem głowa, aby w czasie, kiedy mąż pracuje, robić oszczędności. Przewidziany dochód męża trzeba dzielić w ten sposób, aby utrzymanie, t. j. żywność, nie wynosiło więcej niż połowę zarobku. $\frac{1}{4}$ koniecznie potrzeba na przyodziewek i obuwie, reszta powinna stanowczo pójść na oszczędności, aby na wypadek redukcji mieć do czego rękę włożyć.

W pierwszym wypadku troszczymy się o to, abyśmy w spółdzielni kupować mogli. — Wpłacamy na fundusz kredytowy wiele tylko można, od wpłaconego złotego mamy już procent. Jeżeli co miesiąc wpłacimy po 2 zł. na fundusz kredytowy, to za rok mamy 24 zł., a za 3 lata 72 zł. Urośnie nam coś procentu, i zwroty od zakupu przeniesmy do tego funduszu, a śmiało rzec można, że będzie więcej jak 100 zł. Mając 100 zł. funduszu, patrząc będziemy śmielej, bo i udział też jakoś wpłaciliśmy, od czasu do czasu złotego, i redukcja wtedy staje się mniej groźna.

A teraz, Szanowne Członkinie, pilnujmy, aby wszystko kupować we własnym sklepie spółdzielni. Jestem członkiem i kupuję przeważnie we własnym sklepie, przynajmniej za 10 zł. na miesiąc. 10 zł. co miesiąc uczyni w roku 120 zł. na jednego członka, a jeżeli zrobi to 100 członków, to jest 12.000 zł. rocznie. Przeciętnie na towarze zarobek wynosi 11 procent. Jeżeli zakupiono za 12.000 zł. poza spółdzielnią, to nadwyżka w roku będzie niższa o 1320 zł. Potrąmy podatki i obsługę, to jeszcze o $\frac{1}{4}$ dywidenda jest niższa. Jeżeli pociąg jedzie z Limanowej do Sącza z 10-ciu podróźnymi, to kolej ma deficyt, ale jeżeli jedzie z 12-ma, to się już opłaca. Tak samo spółdzielnia płaci patent 45 zł. rocznie ze sklepu, czy on sprzeda za 1.000 zł. towaru w miesiącu, czy za 10.000 zł., a przytem asekuruje i inne jeszcze opłaty. Zasadą każdej gospośi, żony, matki — członkini i nieczłonkini powinno być dbać o to, aby być członkiem nie od parady. Jeżeli nie jestem członkiem, to uskutecz-

nić to natychmiast. Stanę w tym szeregu spóżywców, którzy od lat kroczą zdecydowanym szlakiem.

Członek

Limanowa, w kwietniu 1933 r.

Zawiadomienie

Robotnicza Spółdzielnia Spóżywców w Bochni zawiadamia członków, że w niedzielę, dnia 21 maja 1933 r. o godzinie 3,30 popołudniu w sali Domu Robotniczego w Bochni, odbędzie się zwyczajne roczne Walne Zgromadzenie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i odczytanie regulaminu obrad,
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni,
- 3) Sprawozdanie Zarządu z czynności i rachunków za rok 1932,
- 4) Odczytanie protokołu z lustracji Spółdzielni w 1932 roku.
- 5) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności i kontroli za 1932 rok.
- 6) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu rachunku strat i nadwyżek za 1932 r., planu działań i budżetu na rok 1933, oraz powzięcia uchwały w sprawie protokołów z lustracji Spółdzielni,
- 7) Uzupełniający wybór Rady Nadzorczej.
- 8) Wnioski Zarządu i Rady Nadzorczej.

ZARZĄD SPÓŁDZIELNI.

Zalety mydła „Społem” są widoczne. Mała dziewczynka, przyszła gospośni domu, doskonale sobie daje radę z praniem.

Adres Red. i Administr.: Warszawa-Mokotów, Grażyny 13. Tel.: Redakcja 8-88-73, Adm. 8-39-65

Redaktor: EDMUND ZALEWSKI

CENA 6 GR.

Wydawca: ZW. SP. SP. RZ. P.